

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Melyben: Vidéken:
 Egy óra . . . I kor. Egy óra . I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . 3 . Negyedévre 4 . 50 "

Felolós szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utóza 47. és 48. szám.

A közönség és a sztrájkok.

A közönség a szokottnál jobban érdeklődik a most folyó budapesti és több vidéki városban kitört sztrájkok iránt. Vannak, akik minden szocialis mozgalomnál és minden sztrájknál mindjárt rémeket látnak, pedig az érettségi vizsgát akkor tesszük le, mikor a sztrájk, mint Budapesten a szabóké, valamennyiünk zsebét érdekli, hogy ilyenkor is meg tudunk-e maradni a türelem, a jóindulat s az emberszeretet magaslátán? Mert meg kell maradnunk. Akár közönbösen hat reánk, akár megijeszt bennünket a sztrájk; akár együtt érzünk az idő haladásával, akár visszasírjuk a régi jó idöket, hozzá kell szoknunk ahhoz, hogy az idök megváltoztak, hogy semmi erővel és hatalommal a járásukat vissza nem fordíthatjuk s hogy a sztrájkok mind általánosabbak lesznek. Föltéve, ami különben nem áll, hogy e mozgalmak veszedelmesek volnának, ha mi effélékkel meg nem ismerkednénk, mert ez azt jelentené, hogy országunk halott, mely nem vesz részt a világ haladásában, amelynek csak egy útja van: a gazdasági tülekedések és erőösszemérések révén való előretörés.

Bármint legyen is azonban és bármit tanítson is a tudomány, mi nem azt mondjuk, hogy a munkások derürebörura sztrájkoljanak, hogy a munkaadók ne igyekezzenek megvédeni, amit érdeküknek tartanak. Vagy a közönség jogtalan presszióval elegyedjék bele e háborúságba. De azt igenis idején valónak látnók, hogy ne idegeskedjünk és ne jajveszkeljünk s mint nemzeti veszedelmen, ne essünk kétségbe azon, ha minálunk is megkezdődik a folyamat, mely nyugaton már régóta folyik és bizony Isten nem a Nyugat kárára és lássuk be azt is, hogy nem lehet fenéig tejfel a mi iparos munkásaink állapota, ha, mint most, a sztrájk keserves kockázatát, egyszerre vállalják magukra Debreczenben a kefégyári munkások, Nagyváradon az asztalosok, Budapesten a szabók, cipészek, fényezők és mázolóok, vízvezeteki szerelők és azok a lakatosok is, kikkel szemben pedig

a munkaadók a leghatalmasabb fegyverrel élnek: az általános munkabeszüntetéssel. At kell éreznünk, hogy ember és polgártársainknak ilyen háborúsága méltányos türelmet és megértést követel tőlünk, mely pressziót csak abban az egy irányban követel, hogy a küzdő felek egyike se lépje túl a méltányosság és a jogos önérdék határait. Meg kell ezt végre érteniök hatóságainknak, melyeknek ilyenkor csakis a rend fentartása és a méltányos békéltetés lehet föladata, nem pedig az, hogy ridegen és igazságtalanul egyik fél rendelkezésére bocsássák hatalmi eszközeiket, különösen az erősebb félére. Erős bennünk a hit s a reménység, hogy nálunk, ahol a szenvedélyek nem oly erősek, a szívek pedig sokkal jobbak, mint legtöbb helyütt egyebütt s ahol éppen az általános szegénység mág a mi sokban középkori állapotaink közepett is közelebb tartja egymáshoz az embereket, mint a régi osztályharczoktól gyűlölködő táborokra osztott külföldi népeket: hogy minálunk a fejlődéssel, a gazdasági gyarapodással, művelődéssel és boldogulással elkerülhetetlenül együtt járó surlódások és háborúságok simábban és enyhébben fognak lefolyni, mint egyebütt, aminthogy arra a békés és magas erkölcsü nivóra is kevés példa van másutt, ahogy nálunk például a negyvenes években a jobbagyság dolga dülöre jutott.

Magyar görög kath. főiskola Dorogon.

Eredeti tudósításunk.

Hajdudorogon népes felekezeti értekezlet volt a tervezett középiskola tárgyában Lengyel Endre prépost vikárius és Ujhelyi Andor lelkész elnöklésével. Az értekezletet Ujhelyi Andor nyitotta meg lelkes szavakkal, előadván, hogy örvend annak, hogy a népből magából látja kiindulni a művelődés vagyát, az előre törekvést. Tudatja, hogy előtte való nap már előértekezletet hívott egybe, mely megállapította, hogy középiskola . . .

Közbekialtások: Gimnázium! Görög katolikus magyar gimnázium! Elnök perczekig nem juthat szóhoz a gimnázium hangoztatástól. Azután folytatja:

— Magyarajku görög katolikus tanintézet, legyen az gimnázium, tanítóképezde, vagy gazdasági szakosztálylyal megtoldott

felsőbb polgáriskola létesítésének alapjára hitfelekezeti adakozás után tőkét gyűjt s e gyűjtés keresztülvitelére egy bizottságot alakít. E bizottság alakítására hívja fel az egybegyűlt híveket a maga, illetve egyház részéről kinevezvén abba Farkas Pál, Szabó Elemér, Farkas Győző és Kovács István egyháztagokat.

Áncsán János iparos emel szót s felolvasat egy hírlapi cikket, mely a gimnázium felállítását gör. kath. szempontból előbbre teszi minden más iskola létesítésénél.

Lengyel Endre prépost megmagyarázza elokvens beszédben a cikk tartalmát. A cikkely írója, úgy mond, már úgy adja, mintha itt egy magyar tanítóképezde épülne. Itt fájdalom még semmisen épül, csak akarna épülni, ha volna miből. De nincs. Szegények vagyunk. Csak lelkes közadakozással tudhatnánk összehozni valamit. *Kifejti, hogy a magyar püspökség majd hoz magával megfelelő tanintézeteket, gimnáziumot, papnöveldeket stb., de most előbbre való lesz a magyar kántor-tanító intézet, mely megfelelő államsegéyyel pár év alatt felállítható.*

Cz. Tóth György iparos kért szót. Magyarázza a szegénységet, annak okait. A tudatlan ember szegényebb annál a koldusnál is ki az ajtókat járja s mindenét magán hordja. Azért kell gimnázium, hogy ne legyünk lelki szegények.

Lengyel Endre nem akarja, hogy félreértsék. Nem ellenzi a gimnáziumot. Ha rajta volna azonnal felállíttatná. De ehhez sok pénz kell s kérdés lesz-e tanulója? Itt, hol közel Kálló, Nyiregyház, Debreczen, Bőszörmény, Nánás — jól szervezett nagy gimnáziumok vannak már régebben? De hát indíttassék meg a gyűjtés. Ennek eredménye szóljon: lehet-e belőle gimnáziumot létesíteni vagy nem? Indíttványozza, hogy „magyar ajku görögkatolikus tanulmányalap” czímen indíttassék meg a gyűjtés.

Ujhelyi elnök felteszi a kérdést. Elfogadjak-e az indíttványt.

— Elfogadjuk! hangzik általában.

— Nem adakozunk csak gimnáziumra, kiáltja néhány hang.

Végre sikerül az elnöknek szóhoz jutni újra s a szavazatokat megszámlálni. A többség nem volt ugyan a gimnázium-osok részén, de nehogy visszavonással kezdődjék Dorog történetében ezen ujkorszakot alkotó, jövőjére oly fontos pillanat: határozattá lett, hogy: a görögkatolikus gimnáziumra gyűjtés indíttatik. A gyűjtés keresztülvitelére bizottság választatik.

Bizottsági tagokul megválasztattak Lengyel Endre prépost, Ujhelyi Andor lelkész, Szabó Elemér, Farkas Pál, Kovács István és Farkas Győző főjegyzőn kívül: Bencze Antal, Dobi Denes, Pál György, Áncsán László, Áncsán János, Vincze János, Sztók György

Mennyasszonyi kelengyéket

felelősség mellett tisztít

HRABÉCZY ANTAL
gőzmosodája

Széchenyi-u. 42. (Telefon.)

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed.

Görög Sándor, Pogácsás György stb. hitfelekezeti s presbiteri tagok.

A gyűjtést a lelkesült hívek azonnal megkezdték. Fodor Gy. építőmester 50 kor. Petrus János szerb államsorsjegyet tettek le az elnök kezeihez.

Ezen 100 korona érték az első téglá Hajdudorog magasabb fokú iskolájának alapjában. Háromszázszentendős mulasztást repéről ki ez ősz hajdúváros. A magyarok istenének áldó keze szentelje meg a szándékot, a jóakaratot, a munkát.

Összeesküvés a pápa ellen.

Egy olasz ujság szenzációja.

A Giornale Di Italia olasz ujság párját ritkító összeesküvésről értesíti a világot, amelynek célja volt a pápa ellen merényletet elkövetni. A Daily Cronicle már e napokban adott hírt erről olvasóinak s hogy a Giornale Di Italia ezt a tudósítást reprodukálja, amellel bizonyít, hogy a híresztelésnek aligha nem komolyabb alapja van.

Ezek szerint Dél-Amerikában összeesküvést terveztek a pápa élete ellen. Az összeesküvők az Egyesült Államok száműzött anarchistái. Már a részleteket is megállapították, a melyek szerint merényletük elkövetik, midőn egy délamerikai bibornok értesülvén az összeesküvésről, azonnal jelentést tett róla Rómában.

A hír a Vatikánban elképzelhető megütközést keltett, a melynek valódiságában már csak azért sem kételkedtek, mert a bibornokot nagyon higgadt embernek ismerik, aki csupa tubuzgóságból kósza híreknek fel nem ül.

A Vatikánban az összeesküvés hírére az őrszolgálatot megkettőztették. Az olasz kormány pedig a genuai kikötőben tette meg az óvintézkedéseket s ott minden transatlanti érkezőt megfigyelnek. Természetes dolog, hogy sem olasz rendőrség, sem pedig a Vatikán nem akarja elhinni az összeesküvés híreit, melyet megczáfol a fentebb említett minden irányban tett óvintézkedés.

Degenfeld József gróf Amerikában.

Levél a tengerentúlról.

A Nagyvárad Napló laptársunk érdekes levelet közöl Degenfeld József gróf amerikai időzéséről és ottani örvendős sikereiről. Ezt a levelet az egyik amerikai magyar református lelkész, Vajó Sándor írja „Woodbridge”-ből és pedig a következőkben:

„Az amerikai magyar reformátusok élet-történetében nagy fordulópontot képez a f. évi márczius 17 ike. E napon érkezett meg nevezetesen New-York kikötőjébe gróf Degenfeld József ő méltósága, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület főgondnoka, hogy a konventi elnökség megbízásából összeköttetést létesítsen a hazai egyetemes egyház és az amerikai magyar ref. egyházak között. A kikötőben 18 magyar ref. lelkész várta és fogadta a faradhatatlan tevékenységű főgondnokot, a ki 18 napi viharos tengeri ut után érkezett meg Columbus földjére. A megjeleni lelkészek nevében Kuthy Zoltán new-yorki

lelkész mondott igaz magyar üdvözlő beszédet, miközben a meghatottság könnyei csilantak föl úgy a várva-várt főgondnok, mint az ifju magyar kálvinista napok szemében.

Három napi pihenő alatt Degenfeld József részben Desewly magyar nagykövet, részben a Kuthy Zoltán lelkész szívesen látott vendége volt. Innen küldte széjjel értesítéseit az egyes magyar ref. egyházakba, hogy mikor s milyen sorrendben öhajtja azokat meglátogatni. Előre jelzett látogatását márczius 10-en meg is kezdte Passaic, majd másnap a New Yorkhoz egy órányira eső Woodbridgen, hol Vajó Sándor — volt nagyvárad lelkész s vallástanárnak — jelenben az ottani magyar ref. egyház lelkésze. Ez utóbbi helyre déli 12 órakor érkezett meg ő méltósága. A vasuti állomásonál Csutoros Elek clevelandi, Kallassay Sándor pitsburgi, Komjáthy Ernő bridgeporti, Virág István trentoni, Kuthy Elemér passaic, Dókus Gabor south norwalki, Bereczky László phoenixvillei, Ujlaky János m. carmeli, Nánássy Lajos chichagói és Balogh Gyula philadelphiai lelkészek, továbbá a woodbridgei magyar ref. egyház 5000 híve-s az ottani angol reformátusok fogadták igen impozáns módon. A menet egyenesen a lelkészi lakhoz vonult, hol Vajó Sándor woodbridgei lelkész lelkész magyar szavakkal üdvözölte a nagynevű főgondnokot úgy egyháza, mint a megjelent összes magyarság nevében.

A fogadtatást tarsas ebéd követte, melyet a lelkész ifju nejevel, Nagyvárad szüldőte Gyöngyössy Gizella urasszonnyal adott a ritka magyarországi vendég tiszteletére; két órakor pedig a jelenlevő lelkészek tartották meg a tavaszi értekezletüket, elnökül választván azon a főgondnok ő méltóságát. Az értekezlet este 6 órakor ért véget, ekkor következett a woodbridgei presbiterium tisztelegése a vendég főgondnok előtt.

Az igazi mely megindulás külső jelei, a könyvek, melyek az arczokon végig peregtek, voltak tanubizonyságai annak, hogy az üzenet, melyet a vallalkozó szellemű főgondnok hozott az édes hazából, mily jól esett ez önkéntes száműzötteknek, kiket nagyrészt a megelhetés kérdése vitt a messze idegenbe s szakított el az anya egyháztól. Teljes készsággel hajoltak meg a főgondnok megbízatása s ebből eredt szavai előtt, hogy a hazai egyetemes egyházhoz csatlakozassanak s jóleső örömmel mondták forró köszönetet a grófnak lelkészü által. A napnak eredményekben gazdag órait istentisztelet zárta be a main-utcai ref. templomban, hol Bereczky László phoenixvillei lelkész imádkozott s mondott alkalmi egyházi beszédet. Ezután még egy pár óráig Vajó Sándor lelkész vendégei voltak gróf Degenfeld József és a magyar lelkészi kar; az izlésesen készített magyar ételek és a zamatos californiai bor nemes kedélyre hangolták az Amerikában oly ritka tarsaság minden egyes tagját s nem egy szívről lélekről metszett bibliai idézetekben, költői hasonlatokban gazdag felköszöntő hangzott el a teheséges ifju lelkészek ajkairól, édes reménnyel telven el a sokat szenvedett egyház és hazáránt.

A nevezetes vendég esti 10 órakor indult vissza New-Yorkba Kuthy Zoltán kíséretében, a lelkészi kar áldaskívánatával. Vajba áldás, sikerdus eredmény kísérenk körutja további folyaman is!

Mi az ujság?

Fognak az örmények. Marmaroszigetről írjak: Alig tizenöt évvel ezelőtt Marmarosziget társadalmában örmények vittek a vezérszerepet, kik előnyös vagyoni és társadalmi pozíciójuknál fogva a társadalmi élet minden terén kiváltak. Azóta az örmények száma részint halálozás, részint kiköl-

tözködés folytán nagymérvben megfogyatkozott, úgy hogy ma már a kereskedelem terén is hol évtizedek óta domináltak, úgyszólván alig egy-két czég maradt meg belőlük. De még ezeknek sem állandó jellegű az ott tartózkodása, úgy hogy pár év múlva alkalmasint egyetlen örmény sem lesz Marmaroszigeten, mely ezelőtt a legvirágzóbb magyar-örmény telepek egyike volt.

Aki negyenkétszer nősült. Schippee James newyorki lóvasuti kalauz bajba került. Felesége, Partelow Hattie, a kivel hamis néven kelt egybe, bigámia miatt feljelentést tett ellene. A bíróság előtt megjelent Schippee régi felesége, Prichard Emma és eskü alatt vallotta, hogy Schippee már 1896-ban elvette őt, sőt fia és leánya is született tőle. Később a kalauz megszökött és sokáig kellett kutatnia, míg a Jefferson Avenue egy házába, a hol új feleségével élt, rá tudott akadni. A bíróság előtt kiderült, hogy Schippee Jamesnek nemcsak ez a két felesége volt, hanem még egész sereg. A nyomozás alapján a bíró konstataulta, hogy Schippeenek legalább hét felesége volt.

— Nekem most már minden egyre megy — mondotta Schippee. — Igy tehát bevallhatom, hogy nem kétszer, hanem negyenkétszer nősültem meg. Erre a nem várt vallomásra a két panaszosnő elájult, a bíró pedig álmélkodva nézte az Ujvilágnak ezt a csodáját. Schippeet egyébként átadták az esküdttörvénységnek.

A megcsalt asszony boszúja.

[Paprikafüsttel fojtotta a pinczébe a szerelmeseket]

Tul a Dunán sötét bünt derített ki Hatala Ambrus csendőrőrmester. Peryés Mihály ugyanis, aki nős és családos ember volt, szerelmi viszonyt folytatott Kumi Péternével. Találkozásuk rendszerint a falu alatt levő szőlőhegyen történt, Peryés pinczéjében, melynek közeleben lakott Kuminé. Peryés felesége ezt megtudta s attól kezdve lesett az ura után.

A katasztrófa előtti estén Peryés elkonyatkor kiment a pinczéjébe. Nemsokára azután megjelent ott Kuminé is és a szerelmesek becsukták magukra az ajtót. Ezt várta csak Peryés felesége, aki a zárban hagyott kulccsal az ajtót lezárta s a kulcsot magához vette. A bent szorult szerelmes pár valószínűleg nem akart rögtön zajt csapni, nehogy masok is megtudják a dolgot.

Peryésné ez alatt hazament és nagymennyiségű paprikát vett magához s ezzel kiment újra a pinczébe és a pinczeszelelőlyukon égő paprikát szórt le a pinczébe, melynek a füstjétől a szerelmesek megfuladtak. Peryésné maga bevallotta, hogy a szerelmesek kétségbeesve könyörögtek kiszabadításukért; ő végighallgatta halálhőrgésüket és csak akkor távozott a pinczétől, amikor a fuladozók hangja teljesen elnémult. A gyilkos asszonyt letartóztatták.

Olvasóink rovata.

Nyílt levél

a Csokonai-kör bíráló tagjaihoz.

Ide s tova fél esztendeje lesz, hogy a Telegdy Kovács László színmű pályázatra beérkeztek a pályamunkák. A mint közölve is volt számszerint 10 darab. Nincsen ugyan az ítélet kihirdetés napja meghatározva, de a feltételek értelmében még e színi évadban előadandó a nyertes mű. Most a midőn a hátra levő színházi műsor meg van állapítva, nem vettem észre, hogy a nyertes mű számára volna kihagyva egy pár szabad nap. Ugy látszik a színigazgató ur bízott a bírálok restségében.

A tiz darab előadási ideje átlag 3 órát véve 30 óra, olvasva legfeljebb 25 óra. Tehát fél esztendő alatt nem voltak képesek 25 órát a bírálók a naponkénti 8 órai szórakozásukból kiszakítani. Hiszen fiatal emberektől, gyermekektől kívánnak köteteket megtanulni a vizsgára. Megtanulni és nem csak elolvasni. Vagy talán valamelyik bíráló felületesen magánál tartja mind a 10 darabot? Erre nézve sincs mentség. Tessék a 10 darabot az 5 bíráló között kettősével kiosztani s azután körben kicserélni. Azt hiszem ez olyan természetes menete a dolognak, hogy bővebben magyarázni felesleges. Ha pedig valamelyik bíráló feltéve, hogy nem képes 25 órát fél év alatt olvasásra szánni, az ne legyen bíráló, hanem adjon olyan egyénnek, akinek van ideje, képessége és ügyessége. Azt hiszem 9 pályázó társam rokonszenvével találkozok jelen levelem, a midőn kissé nagyobb tevékenységre s ügyeszeretetre hívom fel az alvó bírálókat.

Az érdekeltek egyike.

Egyházi élet.

Az ó-szövetség egyik nagy ünnepe.

(Elmefuttatás a »pessach«-ról.)

Az élető tavaszi napsugár verőfényétől felderített lélekkel a természet feltámadásának rügyet fakasztó, madár dalt ébresztő harmat-öppjeitől felüditett szíveit ünnepi a zsidóság a testi szenvedések megváltásának, a lelki sötétség szeljesítésének kedves ünnepét, a Pessach-ünnepet.

Lehullottak a rablincsek, felszabadult a lélek, a tavaszi szellő szárnyain 600 000 felszabadult rabszolga szabadságdala, hála zsolozsmája szállt a végtelen pusztába és összevegyült a zajló tenger morajával.

A szabadság eszméjének fenséges győzelmét a szolgaság leketensége ellen folytatott harc mámorbaejtő diadalát hozza az irástudók emlékezetébe a Pessach-ünnep.

Mi a szabadság? A költők — akárcsak a szerelmek — különböző változatokban megénekelték. A honfűvér patakokban folyt érte. Nem örökség az, a mely erett gyümölcsként hull az ölnökbe, hanem oly kincs, melyet önfeláldozással újból és újból ki kell ásni a zsarnokság és szolgalelkűség romjaiból.

Vannak, akik szabadoknak hiszik magukat, mivel nem érzik nyakukon a járom súlyát, nem hallják fejük fölött a zsarnok ostorának pattogását, kezeiket nem szorítják a bilincsek vaskarikái. Hogy bilincsbe van verve a szó, békóba szorítva a gondolat, járomba fogva az ész, vasra verve a szabad akarat, szárnysegezve az eszme, ez nem érezteti velük a szabadság hiányát.

Mit ér az olyan szabadság, a mely összetöri a rabszolga bilincseit, a mely élt ad az éhezőnek, italt a szomjuhozónak, de nem nyújtja a szellemi felszabadulás édes, tápláló gyümölcsét? A polgári szabadságnak egyik legdíszesebb és legédesebb gyümölcse a szellemi szabadság. A járom, a mely nyakunkra nehezedik, a békó, a mely kezeinket szorítja, megnyomoritja szellemi életünket is, megtámadja lelki erőnket is.

Igazi szabadság csak ott van, a hol minden ember szabadon érvényesítheti szellemi tehetségét, a hol a származás tekintélyének helyébe a szellemi, a tehetség, a lelki nagyság tekintélye lép, a hol nem azt kérdik az embertől, hogy mi a vallása, hanem hogy mit képes teremteni és alkotni.

Izráel évezredekkel ezelőtt összetörte az egyiptomi rabság bilincseit, a szabadság fennszármányt gondolata felébredtetten őt a szolgaság nehéz álmából. De nem akkor szabadult fel igazán Izráel, midőn az egyiptomi rabság lánczai hullottak le róla, hanem akkor, midőn a szellemi rabságnak törtek el a bilincseit.

Most a szabadság századában élünk. Legalább azt hisszük magunkról, hogy szabadok vagyunk. Pedig dehogyan vagyunk szabadok. A kényúr itt lakik saját szívében, a zsarnok itt szertelenkedik saját lelkünkben. Szüvedéleink uralkodnak rajtunk, vágyaink igába hajtják fejünket. Az osztálygög, az előítélet, a fajgyűlölet, a szocializmus, a kenyéririgység sötét árnyai azt éreztetik velünk, hogy nem a szabadság, hanem a rabság századában élünk.

Ez az ünnep, a pessach ünnep pedig a szabadság ünnepe. **Burger D. József.**

Államsegély a ref. egyházkerületnek. Berzeviczy Albert vallás és közoktatásügyi miniszter most utalta ki azt az államsegély pótlékot, mely a múlt 1903. évre egyházkerületünket megillette. Az összeg 40.431 koronát tesz ki s a szegény egyházak örömeire nemsokára ki is fogja osztani a segélyosztó bizottság.

Egyházmegyei gyűlés. A debreczeni ev. ref. egyházmegye egyik bizottsága tegnap Dávidházy János esperes elnöke alatt gyűlést tartott, melyen a javaszi gyűlés üzveit készítettek elő s az új énekes könyvről, valamint az egységes liturgiáról állították össze az egyházmegye véleményes javaslatát. A gyűlést folytatják.

Nagypéntek. A református egyház legnagyobb ünnepe a Nagypéntek, melyet városunkban is, ősi hagyományos kegyelettel ünnepelnek a hívek. Ez alkalommal az istentisztelet keretében a Jézus szenvedéséről és haláláról szóló evangéliumi szakaszokat a lelkészek teljes egészükben felolvassák s arról predikálnak. A nagypénteki délelőtti istentiszteleten Máté evangéliuma 26-ik része, délután 27-dik része olvastatik s magyaráztatik s úgy délután is a lelkészek szolgálnak. Az erre vonatkozó templomrendet közölni fogjuk.

A tollfosztás jövedelme. A református ispotályban a múlt évben a tollfosztásból 372 kor. 54 fillér gyűlt be.

Istentisztelet az ág. ev. templomban. Nagypénteken délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes tartja az istentiszteletet, ugyazinte husvét ünnepén is délelőtt 10 órakor. Nagypénteken és husvételnapiján árvacsoraszertés is lesz.

Az ázsiai világháború.

Csatározások.

„Newyork Heraldhoz“ érkezett távirat szerint a Csöngern folyónál apró csatározás volt oroszok és japánok között. A japánok védett helyeken fogadták az oroszok tüzelését, a mely teljesen ártalmatlan volt. Még a folyó partra kivezényelt őrszemeknek sem esett semmi bajuk.

Vladivosztk helyzete.

Pétervárról jelentik. Az első ágyuzások után Vladivosztk eléggé nyugodt állapotban van, bár a város belső képe egy kissé kihalt, mert a lakosság egy része Kabarovszkba és Nikolszba menekült. Átvonuló csapatok élénkítik csak az utcákat. Legutóbb, amióta egy pár kínai ruhába öltöztetett japán kém fedezték fel, azóta az orosz csapatok valóságos hajtóvadászatot tartanak a japán kémek ellen a város területén.

Nem sikerült a torlaszolás.

Londonból táviratozzák: Togo admirális hivatalos jelentése hirt ad arról, hogy a japán hajóraj ismét megkísérelte a portarturi kikötő bejáratát eltorlaszolni. E hó 27-én hajnali 3 órakor négy nagy kereskedelmi gőzös torpedók fedezete mellett közlekedett a kikötőhöz, azonban az orosz erődít

ményekről olyan sűrű ágyutüzelés fogadta a kereskedelmi hajókat, hogy azok elpusztultak, még mielőtt a bejáratához értek volna. Így az eltorlaszolás nem sikerült. A japánok részén két tiszt és hét matróz elesett. A kereskedelmi hajókon levő személyzetet a japán torpedók megmentették.

Az előcsatározások.

Csöng-csu mellett a japán gárda és másik gyalogezred megtámadta az orosz lovasságot. Elesett 1 orosz tiszt és 7 katona, megsebesült 1 tiszt és 10 katona. A japánok vesztesége ismeretlen.

Csifuból jelentik, hogy az oroszok egy japán parti gőzöst elsüllyesztettek. Az utasok megmenekültek.

Ancsuba 28-án 40 halottat és 100 sebesültet hoztak a csatáról.

Ostromállapot Niucsvangban.

Niucsvangban az összes idegen konzulok tiltakoztak az ostromállapot kihirdetése ellen. Ez azonban nem használt.

Az áruló tábornok.

Pétervárról jelentik, hogy az áruló Jakov orosz tábornokról kiderült, hogy 1500 koronáért a mozgósítási tervezeteket eladta Ausztria-Magyarországnak is.

Kína nem semleges.

Csung-ho mellett 28 000 kínai katona áll. A kínai katonák sánczokat ásnak. Eddig még nem támadták meg az orosz előőrsöket.

Port Arthur eltorlaszolása.

Ugy látszik, mégis sikerülni fog a japánoknak eltorlaszolni a portarturi kikötőt. A legutóbbi kísérlet nem sikerült teljesen, de azért nagyon félő, hogy a harmadik sikerülni fog. Négy hajót süllyesztettek el legutóbb a japánok. Az egyik az Aranydomb lábánál süllyedt el, a másik még közelebb jutott, a harmadik éppen melléje került, a negyedik pedig éppen a kikötő kijáratáig jutott és föl is robbant, el is süllyedt. A japánok rendkívül hősiesen harcolnak.

Kirosha japán kapitány, mikor az elsüllyesztendő hajó a kikötő bejáratához ért, visszatért reá, meggyújtotta a kanóczokat. Az oroszok ekkor iszonyu tüzelést kezdtek és az egyik gránát, éppen mikor az égő hajóról a csónakba lépett a kapitány, a fejét leszakította.

A társaságból.

Festői szép magyaros esküvő volt szerdán délután a debreczeni kálomisták régi híres nagytemplomában. Ilyen esküvőt még itt Debreczenben is ritkán látni. Buzavirágkészin dalmányos, csákós, sarkantyus Vilmos huszár őrmesterek és szebbnél-szebb nyoszolyolányok kísérték egy deli párt az öreg templom Urasztala elé.

A kisújszállási nagy-kun gyerek, a Vilmos-huszár ezred egyik legdélcegebb őrmestere, Szabó Géza őrmester kötött házassági frigyét egy bájos debreczeni polgár leánnyal, Oláh Juliskával.

Sok nézője akadt a festői szép magyaros esküvőnek, mikor azok a nyalka Vilmos-huszár őrmesterek buzavirágkék dalmányban, feszes piros magyar nadrágban, sarkantyus eszímásan, csákóson, kardoson kísérték a szép mátkapárt az öreg templomba . . . A magyarok Istene áldja meg, gyarapítsa őket!

Fiatal asszonyról lévén szó, tovább folytatjuk ez irást a Tisza-családasszonyairól. Vayk, irótársunk, érdekes emlékezést írt össze a geszti urak nagyasasszonyairól.

Ezen írásból minket közelebből érdekelnek a Tisza Kálmán házasságára vonatkozó adatok, melyekből megtudjuk, hogy Tisza Kálmán bár „mindig rendkívül komoly volt, de azért jól tudott mulatni. Szépen, tempóval, méltóságteljesen. Jól is táncolt s a híres Európa bálokon ugyancsak megforgatta a lányokat . . .” Megtudjuk továbbá, hogy az ötvenes évek legvégén gyakori vendég volt a Degenfeld Imre gróf téglási kastélyának és hogy szívesen fogadták a nagyménnyű ifjút, sőt a főúri ház egyik bájos leányának, Degenfeld Ilona grófnőnek meg is tetszett a fiatal Tisza és 1860-ban, a nyir-baktai egyszerű kis kálvinista templomban tartották meg az egyszerű esküvőt . . . Azontúl a magyarság tömegétől gyűlölt, sőt átkozott Tisza generálist az ő hűséges, gyöngéd felesége minden kedvtelenségéért, küzdéséért kárpótolta, úgy-hogy miként Vayk írja:

„Tisza Kálmánnál, éppen úgy mint atyja és nagyatyjánál, az otthon rőzsái mindig befédtek a közélet szuró töviseit. Tiszák ha Geszten voltak, azt a patriarkális életet folytatták, amit elődeik. Tisza Kálmán valamint neje is, órákat töltöttek gyermekeik tanuló szobájában s amikor Géressy Kálmán Tisza István nevelője kikérdezte a gyereket, közbe a szülők is tettek fel egy egy kérdést. Minden fölösleges pazarlást tiltottak Tiszánál s mikor egyszer a kis Lajos névjegyeket kért, nem csináltattak neki, bölcsen mondva, hogy ilyesmi nem való gyermeknek . . .”

UJDONSÁGOK.

Ezer munkás sztrájkol.

A sztrájkoló debreczeni kefégyári munkások.

Tegnap óta a Falk Ármín és Társa kefégyár munkásai nem dolgoznak, s így most már a két gyárból **1000 kefégyári munkás sztrájkol**. Ez a bérmozgalom előreláthatólag nem kis arányokat fog ölteni és igen tartósan ígérkezik, mert míg a gyárosok újabb kedvezményeket engedélyeztek a munkásoknak, ezeknek merev ragaszkodása benyújtott árszabásukhoz, majdnem meddővé tesz minden közeledési kísérletet.

Szociális szempontból véve a mozgalmat: — teljesen igazat adunk a munkásoknak, ha saját érdekükben mindent elkövetnek, azt is elősmerjük, hogy talán még sohasem volt olyan drága piac Debreczenben, mint jelenleg és hogy ezáltal rendkívül küzdelmes és nehéz a megélhetés; de viszont ha tekintetbe vesszük, hogy a munkaadók már 30—40%-os fizetés emelésig elmentek és a mellett kevesebb munkaidőt is engedélyeztek, ebben a munkások — véleményünk szerint — meg is nyugodhattak volna ez időre, mert ez nem zárta volna ki, hogy egymás rontása helyett újabb mozgalommal egy vagy két év múlva újabb sikereket érjenek el.

Egyébként tegnap délután a Falk-gyár irodában volt egy vegyes bizottsági gyűlés, a mely állott a két gyár tulajdonosaiból és minden gyártelep nevében 6—6 munkásból; 3 órától 1/2, 8 óráig tárgyaltak s ez alkalommal a gyárosok az **elsőbbsen nyújtott engedelményeknél még körülbelül 10—15% többlet fizetést** ígértek; gyűlés végével a 12 kiküldött elment a sztrájkanyára refe-

rálni, ahol elhatározták a munkások, hogy szerdától kezdve a Falk Ármín és Társa kefégyár munkásai is (kik eddig dolgoztak) abbahagyják a munkát s tegnap már tényleg ezen a telepen is szünetelt a munka.

A közeledésre újabb kísérletek egyik részről sem kezdeményeztettek a tegnap folyamán s így előre nem látható ideig fog ezen bérmozgalom tartani; mert a gyárosok, hír szerint nem adhatnak többet, a munkások pedig viszont nem engednek követeléseikből.

Huszár Lakatos Pál örvezetőék . . .

Magyar fiúk sorsa az osztrák zászló alatt.

(A császári kaszárnyák titkaiból.)

— Ajánljuk Thaly Kálmán országgyűlési képviselő urnak, —

A mükurucz háboru két újabb áldozatáról számolunk be. Mindkettő értelmes, derék magyar huszárgyerek, akik mint „lázítók” senyvednek a debreczeni osztrák császári katonák börtönben. Január hónap óta ítélet nélkül, csupán az osztrák katonai önkény védtelen áldozataként hervadozik ott ez a két délczag magyar huszár, a kiknek a sorsát ajánljuk a Tisza Istvánnal ölelkező kurucz-vezérünknek, Thaly Kálmán országgyűlési képviselő urnak a jóindulatába. Ő most kedvelt férfit a kormánytól és a felsőbb körökben, még arany emlék-érmet is veretnek a kurucz „kiskeresztes” hódolatára, mi annyit kérünk tőle, hogy a két huszár altiszt érdekében járjon közbe és hozasson ítéletet, ha már börtönt kell szenvedniök, legalább az osztrák hadbíró ítélje el őket. Mert szörnyű nagy az ő bűnök.

Ime, olvassátok a császári kaszárnyák titkát, hogy milyen sorsuk van a magyar fiuknak az osztrák zászló alatt.

Huszár Lakatos Pál örvezetőt négy évvel ezelőt az Üszküll—Gyllenband-grófról nevezett cs. és kir. 16 dik huszárezredhez sorozták. Csinos, értelmes nánási hajdu fiu. Jómódu gazdaembernek a fia; a kinek már az elmúlt őszi szabadulni kellett volna, mert becsületesen, minden büntetés nélkül szolgálta ki az osztrák zászló alatt a három esztendő. Még örvezetőnek is előléptették a hajdusági huszárgyereket, a ki ide volt besorozva a 16-dik huszárezred Debreczenben állomásozó pótkeretéhez, a mely a Vilmos huszár kaszárnyában van elhelyezve. Ugyanitt történt folyó év január hó 23-án este 8 és fél kilencz óra között, hogy a midőn, fürdés után, a visszatartások miatt méltán keseredett negyedik éves öreg huszárok a szobájokba vonultak (mintegy 25—27-en lehettek ezek az öreg huszárok), rájuk parancsolt az egyik ugynevezett „zupás fírer”, miszerint rakják ki a ruhájokat, mert ruhavizsgát tart . . . Ez a ruha vizsga igen alkalmas a kaszárnyákban basáskodó altiszteknek a szekaturákra és a negyedik esztendő öreg huszároknál méltán kellett viszatetszést. Nem elég, hogy visszatartottak őket, még ime szekirozzák is őket. Ugyanis ez a szóban forgó „zupás fírer” máskor is utazott a fiukra, a kik ezért elkeseredésökben arra határozták magokat, hogy biz ők lefeküsznek és tartsa meg a „vizsgát” az őrmester ur, a hogy tudja, mert mintegy jó 10 percz múlva az őrmester is az öreg huszárokra izent, hogy ő meg a szerelvényeket vizsgálja felül.

Azonban befagyott ez a késő este kísértő altishti vizsga és szekatura, mert a huszárok csakugyan lefeküdték és midőn a legénységre utazó szakaszvezető a fiatal napos huszárkáplárral jött, a ki még a harmadik esztendejét nem szolgálta ki, megér-

kezett, megütődve nézte az ágyban fekvő öreg fiukat. Hiában szólította őket, azok szót sem szóltak; csak a mikor a huszár Lakatos Pál örvezető ágyához értek és mikor a napos káplárral az ágyban fekvő fiu arcához tartatta a gyertyát, nyert választ a kérdésére:

— Hát te véled, Lakatos, mi van?

Huszár Lakatos Pál örvezető, a ki egész szolgálati ideje alatt nem volt bűntette, csak ennyit mondott:

— Szakaszvezető ur, mi már kiszolgáltunk negyven hónapot, hát nem jár minkünk „antret” — éjszaka . . .

A szakaszvezető ur a gyertyátartó, harmadik éves fiatal káplárhoz fordult:

— Hát mit szólsz ehez?

— Én is azt tenném a helyökben, válasszolta őszintén a fiatal káplár.

És ezzel szombat éjszakára a dolog abban maradt; hanem a másnapi rapport-hoz, már mint „lázítókat” állítottak huszár Lakatos Pál örvezetőket. Az érdekelt altisztek igazi lázadást jelentettek a legénység által különben rajongva szeretett és jósága miatt becsült kapitánynak. És mire a legénység kihallgatása után kiderült, hogy itt a fiuk csupán a tulhajtó szakaszvezető ellen mozgolódtak és készek a szolgálatot teljesíteni, már huszár Lakatos Pál örvezetőkről elment a jelentés a felsőbb parancsnoksághoz és azóta az örvezető és a fiatal káplár a Péterfia-utcai osztrák katonák börtönben várják az — ítéletet . . .

És mi most a két magyar huszárfiú eme „szörnyű nagy” bűné felarvan a végett fordulunk Thaly Kálmán országgyűlési képviselő urhoz, hogy mivel részben pártja kuruczkodásának is köze van e szegény fiuk méltatlan szenvedéseihöz, de másrészt meg a hatalmi körök is hódolnak a békeapostolsága előtt, barátja Tisza István révén kegyeskedjék — ő, nem kegyelmet! hanem végre valahára egy osztrák hadbírói ítéletet kieszközölni a börtönben senyvedő huszár Lakatos Pál örvezetőeknek, mert — ítéletmondás nélkül — majd még az esztendő végéig is ott felejtik őket, a szegény negyedik esztendőre is visszatartott katonákat.

Tisztviselők házépítő szövetkezete.

Ismét felmerült a már ennek előtte is a beható tanácskozás tárgyát képezett törekvés, hogy tudniillik a tisztviselők alkalmas helyen családi házakat építsenek magoknak. Ezelőtt 8—10 évvel az akkori agilis kir. tanfelügyelő Eötvös Károly Lajos állott a mozgalom élén. A sok gyűlésezés akkor nem érte el a kívánt eredményt. Vajha most több sikere lenne az újabb kérdésnek, amelynek élén Vecsey Imre városi főjegyzőnk áll, amint ez az alább következő s általa hozánk is beküldött *felhívásból* látszik:

Debreczenben régi óhajtas az, hogy a tisztviselők — ide értve a honoratiókat is, — szövetkezeti uton azon helyzetbe hozassanak, hogy a most lakberül fizetett összegnek és egy parányi befektetésnek felhasználása által szövetkezeti alapon saját tulajdonukat képező hazas telekre s modern, kényelmes lakásra tegyenek szert. E terv megvalósítására most kedvező alkalom kínálkozik. A részletek megbeszélése végett fölkérem a kívül czimzett urat, általában az ügy iránt érdeklődőket, hogy 1904. április hó 4-ikén (Husvét másod napján) délelőtt 10¹/₂ órákor a városháza nagytermében értekezletre összegyűlni, addig is ez eszmét ismerőseik köreiben terjeszteni sziveskedjenek.

Legújabb divatu czérna fél keztyük nagy választékban kapható NAGY ANDRÁS keztyü- és kötszer gyárában DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megbeszélendő tárgyak:

A házépítő szövetkezet alapelvei és finanszírozása.

Előzetes tájékozás Márton Imre ügyvéd útján nyerhető Piacz-u. 44. sz. Debreczen, 1904. márcz. 30.

Vecsey Imre,
városi főjegyző.

— **Szabad telepedés Debreczenben.** A régi Debreczen polgárai feltékenyen örítették előjogaikat és nagyon megválogatták, kiknek adtak engedélyt a letelepülésre. A régi eljárásnak a maradványa volt a városnak a telepedésre vonatkozó szabályrendelete, de különösen annak 20. szakasza, amely kimondja, hogy mindenki, aki hat hónapon túl tartózkodik Debreczenben, köteles települési engedélyért folyamodni a tanácshoz. Ha ezt elmulasztja, 50 koronáig terjedhető pénzbírságra ítéltetik és ez a pénzbírság 8—8 naponként újból reárhotható. A hatóság ritkán alkalmazta ugyan az utóbbi időben a szabályrendelet ezen szakaszát, de mégis alkalmazta. Az egyik utóbb megbírságot fél a belügyi kormányhoz felebbezett az elítélés ellen és a belügyminiszter meg is semmisítette az ítéletet, egyuttal pedig hatályon kívül helyezte a településről szóló szabályrendelet 20. szakaszát. A belügyi kormány rendelete ellen előterjesztéssel élt Kovács József polgármester, de a belügyi kormány — egész helyesen — elvetette a polgármesteri előterjesztést és azon érveléssel, hogy Magyarországon szabad költözködési jog van, eltörölte a Debreczen város települési szabályrendeletének 20. szakaszát. A város tehát köteles megváltoztatni a szabályrendeletét.

— **Ismét „bizalmas” ülés.** A városházán a „bizalmas” ülések napirenden vannak. Szerdán délután 4 órakor is ilyen „bizalmas” ülést tartottak Kovács József polgármester elnöke alatt. A városnak a házi pénztárban elhelyezett kötvényeit vizsgálták meg. Miután közvagyonról van szó, a nyilvánosságnak van köze hozzá, hogy mi is van hát azokkal a kötvényekkel? Követeljük a nyilvánosságot az egész vonalon, mert mi Debreczen város adófizető polgárainak az érdekében hozzá akarunk szólni minden közérdekű dologhoz. Lehet, hogy ez kényelmetlen a tanácsuraknak, hiszen nincsenek hozzászokva; de hát ez talán mégsem lehet mérvadó, amikor közvagyonról, a közpolgárság érdekeinek az ellenőrzéséről van szó... Vagy Debreczenben kilehet sajátítani már ezt is?

— **Beteg főesperes.** Részvétel értesültünk, hogy Materny Lajos tiszavidéki evang. főesperes ágyban fekvő beteg, de a buzgó lelkes a nagyheti istentiszteletet mégis maga szándékozik végezni. Gyógyulást kívánunk.

— **Egy Vilmos huszár őrmester esküvője.** Diszes esküvő színhelye volt ma délután a nagytemplomban. Szabó Géza a 7. Vilmos huszárezred daliás őrmestere esküdt ott örök hűséget Oláh András polgármesterünk szép leányával Juliska kisasz-

szonynyal. A vőlegény részéről báró Berg Herman cs. és kir. kamarás huszárkapitány szerepelt tanuként.

— **Iparhatósági megbízottak gyűlése.** Az iparhatósági megbízottak szerdán tartottak gyűlést Tarbay József elnöke alatt. A gyűlésen a hatóságot Vetéssy Béla iparhatósági biztos képviselte. Jelen voltak: Károlyi Sándor, Nagy Béla, Czabán Dániel, Lám Sándor, Bartha Mihály, Nagy Sándor, Böszörményi Imre, Nagy Gábor, Muster László, Sinkovits Sándor és Szemere Albert jegyző. A folyó ügyeket intézték el.

— **Temetéseknel tilos a koldulás.** Annak idejében hírt adtunk a rendőr. főkapitánynak ama javaslatáról, amelyben a tanácsnál a koldusok megrendszabályozását sürgeti, akik temetések alkalmával immár tűrhetetlen módon alkalmatlankodnak úgy a gyászoló családoknak, mint az utcái járó-kelőknek. Ugyanazon alkalommal történelmi visszaemlékezést közöltünk arról is, hogy eleink régebben miképpen gyakorolták az irgalmasságot gyász esetek idején az utcán nyomorgó szegényekkel. A tanács közelebb foglalkozott a főkapitányi javaslattal. Új határozathozatalának szükségét nem látja fennfogni a tekintetes tanács. Hanem egyszerűen felhívja Végh Gyula rendőrfőkapitányt, hogy szigorúan, erélyesen szerezzen érvényt az 1895. év őszi életbe lépett ama szabályzatnak, amely a városi szegény ház felállítását, valamint az alamizsnaváltás behozatala következtében a házanként való koldulást városszerte és minden kivétel nélkül eltörölte. Végül kijelenti a tanács, hogy olyan esetekben, amikor a gyászoló család kedves halottja iránt való kegyeletből alamizsnát óhajtat kiosztani az érdemes szegények között — esetről esetre kíván intézkedni. Ez már helyes!

— **Hajdumegye közigazgatása.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága április hó 12. éj délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését Domahidy Elemér elnöke alatt, a melyen az egyes szakeladók terjesztik elő a márczius hóra vonatkozó jelentéseiket.

— **Meghaltak.** Torma Julianna ev. ref. 41 éves kefégyári munkásnő, Adorján András ev. ref. 19 hónapos és Horváth János ev. ref. 10 hónapos csecsemők.

— **Gyűlések az ipartestületben.** Az ipartestületben két gyűlés is lesz ma, csütörtökön. Délután 4 órakor a békeltető bizottság, 5 órakor pedig az előjáróság tart ülést.

— **Bevonulás husvét vasárnapján.** A legnagyobb megbotránkozással értesültünk, hogy a közös hadseregbeli tartalékosokat a hadvezetőség husvét vasárnapjára hívta be és pedig olyképp, hogy állomáshelyeiken tartoznak jelentkezni. A hadvezetőség ezen eljárása a legdurvább lábbal tiprása a polgári jogoknak. Elvégre is a tartalékosok tulnyomó többsége családos

ember, husvét pedig olyan ünnep, amelyet a családja körében töltene el és nem a kaszárnyában. A hadvezetőségnek ezen semmivel sem menthető eljárása miatt nagy a felháborodás a tartalékosok közt.

— **Nyilvános nyugtázás.** Szentjóni Szabó Kálmán ev. ref. tanító a helybeli iparos-tanoncz iskolában a homokkertbe tervezett imaház javára 1 kor. 38 fillért gyűjtött. Szentjóni Szabó Kálmán nemes fardozásáért a homokkerti hívek nevében köszönetet mond Tordai Gábor ev. ref. tanító.

— **Az E. M. K. E. gyűlése.** Az E. M. K. E. debreczeni nagyválasztmánya április 10-én délelőtt 11 órakor tartja ülését a városháza közgyűlési termében. Mint értesülünk, elnökké Domahidy Elemér főispánt fogják megválasztani.

— **Sertéskonzumvásár.** A sertésvesz miatti zárlatok égetően szükségessé teszik a konzumvásár létesítését. A városi tanács a mérnöki hivatal meg is bizta, hogy a sertéskonzumvásártér tervét és költségvetését készítse el. Ez meg is történt. Most már csak az a kérdés, hogy mentől hamarabb nyélbe üssék a dolgot, mert ez nemcsak a gazdák és hentesek, hanem a fogyasztó közönség érdeke is.

— **Lódíjazás.** A debreczeni gazdasági egyesület lótenyésztésünk emelése érdekében az idén is rendez népies lódíjazást, talán a Hortobágyon most is, miként ezt az utóbbi esztendőben cselekedte. Az egyesület ezuttal is 77 db. aranyat fordít díjazásra. E célból a városi tanácstól háromszáz korona segélyt kér, amelyet az előző díjazásokra is mindig megkapott.

— **Szökött asszony.** Kovács József Veres-utca 24. sz. a lakos panaszt emelt a rendőrségen, hogy a felesége, Györösi Julianna még márczius 2-án eltávozott tőle és azóta nem is tért vissza. Az asszony 1400 korona készpénzt is elvitte azon ürügy alatt, hogy a margittai vásáron üszöket vásárol — és most se pénz, se üsző, se asszony. A bánatos férj nem is a menyecskét, hanem inkább az 1400 koronáját sajnálja.

— **Az öreg cigány öngyilkossága.** Hetvenkét esztendő nyomta a vállát, a nyomorgás életuntá tette — és eldobta a megutált életét. Siket Gábor Bercsenyiteza 17. szám alatti lakos népzeneész, szerdán délelőtt 10 órakor öngyilkosságot követett el. A nadrágszíjára erősített zsebkendővel felakasztotta magát az ajtó sarkára. A felesége, mikor a piacról hazatért, vette észre, levágta, orvosért küldött, de bizony már halott volt. Temetésén részt vesznek az összes debreczeni cigány zenekarok.

— **Sztrájkoló munkások felvonulása.** A sztrájkoló Stern-kefégyári munkások a tüntető felvonulásra megkapták végre a polgármesteri engedélyt. A felvonulás szerdán reggel 8 órakor meg is történt. A sztrájkolók a Széchényi-utca végen gyülekeztek. A rendőrség részéről Bardócz András és Szűts Lajos rendőrbiztosok jelentek meg, de közbelépésre nem adtak okot a munkások, akik maguk tartották fent a rendet. Négyes sorokban állottak fel. Elöl a nők, utánok a

PROPPER ILONA

női divatterme,

Piacz-utca, Dr. Ujfalussy-ház.

Bevásárlási utamról hazaérkezve, tisztelettel értesitem Debreczen és vidéke nagyérdemű hölgyközönségét, hogy a tavaszi és nyári ujdonságok, női- és gyermek kalapok legdivatosabb modelljét szereztem be, melyet a legolcsóbb áron bocsájtok a nagyérdemű vevőim rendelkezésére.

férfiak. A menetben két nemzeti színű és egy veres zászlót vittek. Az utóbbin ez a felirat volt: Kenyeret a népnek. A menethez csatlakozni akartak a szintén sztrájkba lépett Falk-gyári munkások is, de a Stern-gyári munkások nem engedték meg, nehogy a hatóság képviselőinek közbelépésre legyen okuk. A menet teljes rendben indult meg. A munkások az olajútjára vonultak, ahol a szónokaik összetartásra buzdították őket.

— **Besurranó tolvaj.** Bakos Gyula panaszt emelt a rendőrségen, hogy mialatt a vele közös háztartásban élő Ivánka Mária a piacon járt, ismeretlen tettes az ablakba tett kulcsal a lakásába hatolt és 18 korona készpénzt ellopta. A rendőrség a fekete szoknya és sárga kendős tolvajját nyomozza.

— **Fegyelmi.** A városi kórház különféle esetekről a mi lapunk rántotta le számtalanszor a leplet. A botrányos dolgokat végre valahára vizsgálat tárgyává kezdi tenni a polgármester, aki a fegyelmet megelőző vizsgálatot dr. Horváth Károly osztályorvos ellen megindította. A főlháborodott közönség azonban joggal várja a többit is.

— **Szélütés az utcán.** A Timár-utca 16. sz. ház előtt késő összeesett Kabai Józsefné Szalai Zsófia nevű öreg asszony. Orvost hívtak, aki megállapította, hogy az öreg asszonyt szélütés érte. A rendőrség a kórházba szállította.

— **Megszökött a büntetés elől.** Több rendbeli lopásért elítélte a törvényszék Balla Lidiát, aki azonban megszökött. Kördöztetni fogják.

x **Remek szép** uri divat különlegességek, angol, olasz és Pichler-féle kalapok, divatos nyakkendők, fehér és színes divat ingek, gallérok és kézelők nagy választékban kaphatók **Fekete Jakab** uri divat és kalap üzletében.

x **Régen volt** olyan változás a női felöltők divatjában, mint a mostani tavaszi idényben, mind ezen divatos ujdonságok bevásárlási útjából már hazaérkezett Rózsa Lajos elismert legnagyobb női felöltő áruház tulajdonos. Dusan felszerelt raktárát ajánljuk a hölgyközönség figyelmébe.

x **A husvéti ünnepek alatt** a Dreher-sörözőkben bak-sört csapolnak. Korona-sör a la pilseni, Bécsi virsli. Zóna reggeli ujdonságok. Báró Edelsheim Gyulai-féle hegyi borok literenkénti kimérése. Kerti bor literje 26 kr. Este Kiss Béla zenekara.

TÁVIRATOK.

Bolgár bandák üzelmei.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a bolgár bandák különösen a görög falvakat sanyargatják. A lakosságot kényszerítik, hogy átterjen a bolgár szertartásra. A legutóbbi harcokban elesett komitácsiknál kész áttérési nyilatkozatokat találtak. A monesztiri törvényszék legközelebb ítélkezni fog az elfogottak felett. Az ügyben Gregorian bolgár metropolita is erősen kompromittálva van.

Sajtény község porig égett.

Sajtény csanádmezei viruló magyar község lángokban áll. Az óriási szélviharban az oltás lehetetlen, az egész község lángtegerben áll.

Agyonvert erdőőr.

Déváról táviratozzák: Beke Lázár kirloviczai erdőőrt holtan találták az uton. A vizsgálat megállapította, hogy botokkal verék agyon.

Nagy tüzvész.

Lembergől táviratozzák, hogy Kinow városban 120 ház leégett.

Meglopott herceg.

Jaime herceg, Don Carlos fia, aki a japán háborúra készül, egyik történelmi nevezetességű Habsburg ékszer, amelyet Mária Antoinette, a lefejezett francia királynő viselt, Párisban 100.000 frankért elzalogosította. Az ékszer értéke 160.000 korona, a történelmi értéke is 100.000 korona. Spaa nevű szelbármester, aki befurakodott a herceg bizalmába és ösmerte az ügyet is, az ékszerért is, mikor Jaime herceg elutazott, elment az ékszerészhez és elkérte tőle az ékszer. Az ékszerész gondolván, hogy a herceg bizalmas emberével van dolga, átadta az ékszer, amelyet Spaa 30.000 frankért elzalogosított. Spaa a herceg följelentésére letartóztatott a montmartei chantonban, de már csak 15.000 frankot találtak nála. A többit elköltötte a barátjára.

Csipkefüggönyök 1 frt. 10 kr.-ért. Az **Orendi** szőnyegház, Wien: I. Bz. Zugeck 2., a legszebb, erős szövésű, 1 vagy két részből álló csipkefüggönyöket 1 frt. 10 kr.-tól feljebb küldi husvétig. Színezett árjegyzék szőnyegek, terítők stb.-ről ingyen és bérmentve

Színház.

A munka. Második előadásban került színre Szávay izzóheví költeménye, ezuttal roppant üres ház előtt. Nem kedvezőtlen bírálatzamba megy a padok üressége Szávay költeményére nézve. Legfőjebb azt a tanulságot nyújtja, hogy míg a tárgyválasztással a költő a szocializmus és anarchia kísértéseitől érintett tömeghez fordul, leginkább tán a karzat figyelmét hívja fel tendenciózus szónoklata meghallgatására: addig a földolgozás, a költői nyelvezet a földszint legműveltebbjeihez van mérve. Nemetországban, hol a szocializmus már a nemzeti elemet már felvette magára, ujjongva tapsolt volna a Csiky gyönyörű választására. Ha Szávay e darabjával a külföldi színpadokat fölkeresi, fényes sikert merünk javasolni neki. — Csak az utolsó képben szeretnők az anarchista agitátornak belsőbb büntetését látni, hisz őt csak letiporja, de nem győzi le az a jogrend, melynek jogosságát el nem ismeri.

Csiky és Sebestyén is mély intelligenciával szavaltak.

A mama került utána színre. Váratlanul hatásos volt ez a régi kis apróságunk, pedig mióta az irodalomtörténetbe került, úgy gondoltunk rá, mint unalmas ürességre. A játszó (Arday Ida, Csige J., Pataki, Sebestyén s főleg Faragó) pompás alakítása kellő érvenyt szerzett a sok jámbor helyzetkomikumnak. Általános tetszést aratott és szívesen látnók másszor is.

r-r.

Osüörtörtökön kerül színre harmadszor a Szávay Gyula drámai költeménye, a „Munka“, utána a „Nők harca“ kerül színre.

Közgazdaság.

Debreczeni piaci árak. A vásárfelügyelőség jelentése szerint az 1904. év márczius hó 29-én megtartott heti vásárok árai a következők:

	kor.	fill.	—	kor.	fill.
Buza	15	—	—	16	—
Kétszeres	14	—	—	—	—

Ross	12	—	—	11	60
Árpa	10	60	—	10	80
Zab	10	80	—	—	—
Tengeri	10	—	—	9	60
Köles	11	—	—	—	—
100 kg.	kor.	fill.	kor.	fill.	
Szalonna sós	126	—	128	—	
uj	124	—	120	—	
Háj	140	—	—	—	
Zsír	144	—	—	—	
Kihizott sertés	—	—	—	—	
Ser és hus	116	—	—	—	
Széna 100 kg.	5	—	4	—	
II. rendű	4	—	3	80	
Ló felhajtatt	—	880	—	—	drb.
Elkelt	—	570	—	—	"
Szarvasmarha felh.	—	1240	—	—	"
Elkelt	—	790	—	—	"
Sertés felhajtatt	—	—	—	—	"
Elkelt	—	—	—	—	"

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utóda

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek a

Tavaszi divat

remek ujdonságai

szövetek és selymekben.

Aki olcsón, jól, praktikusan és modernül

építkezni akar

forduljon

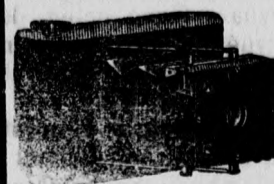
BORSODY I. S. építész

irodájához

DEBRECENBEN, Hunyadi u. 21.

Tempomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonozásokat vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken **olcsón a legjobb kivitelben elvállal.** Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít terveket, költségvetést stb.

Legalkalmasabb ajándéknak

egy fényképező gép,

mert avval kellemesen, de hasznosan lehet az időt eltölteni, beszerezhető

Komárominál

Piacz-utca 12.

Részletfizetésre is kapható. — Tanítás díjtalan.

Teljes felosztás miatt!!

A **WITT ADOLF** féle üzlet megvétele folytán még csak **rövid ideig** tartó kiárusítást rendezek s az alant felsorolt cikkek a következő **még eddig soha nem létezett árban** lesznek kiárusítva:

1 drb. jó minőségű gallér	10 kr.
1 pár fehér vagy színes kézelő	17 „
1 színes mellű férfi ing	97—1.25 „
1 egész színes batiszt kreton	1.35 „
fehér sifon ingek 97 kr.-tól kezdve.	
1 selyem nyakkendő	18—29—37 „
1 pár izzadság elleni zokni	5 „
1 „ fegyházkötésű „	11—15 „
1 „ makó zokni	18 „
1 „ fekete vagy bórszín florkötésű,	23 „
1 „ fildekose divatsikós	29—35 „
Elegáns férfi és fiu kalapok meglepő olcsón.	
1 pár egész finom férfi bőrkeztű	69 kr.
1 férfi bőrerős köpper alsó nadrág	47 „
1 damaszt „	77 „
francia szabású gombos és himzett	77—97 „
1 drb. nyári rövid alsó nadrág	57—63 „
1 pár férfi czipő már 2 frt.-tól kezdve.	
1 „ női lack köröm czipő	1.35 „
1 „ „ bőr	1.20 „
1 „ „ czugos	2.10 „
1 „ lakk „ czipő 2.68, fűzős	2.85 „
1 „ leányka sárga sandál czipő	1.45 „
férfi és női tennis czipő 5 k. helyett 1.65, 1.85 „	
1 pár női v. férfi vászon czipő bőrtalppal	57 „
1 „ „ „ tornaczipő gummitalppal	55—65 „
1 drb. női vagy férfi tennis kalap	73 „
1 „ férfi bur kalap	35 „
1 pár női harisnya 13 kr., kötött	19 „
1 „ flór kötésű sodrott pamutból	23—29 „
1 „ divatsikós fildokose női harisnya	39 „
1 „ azsuros flór harisnya fekete v. csikos	63 „
1 pár czérna keztű 13 kr., selyem áttört	35 „
1 „ bőrkeztű	59 „
6 drb. francia bat. zsebkendő	90 „
6 „ vászon zsebkendő	68—73 „
6 „ színes vászon zsebkendő	93 „
6 „ fehér batiszt v. vászon azsuros zsebk.	98 „
Boksz és Chavró kenőcs darabja	10 „

Azonkívül gyermek czipők és kalapok, nadrágtartók, kézelőgombok, szappanok, flotir törülközők és sok itt fel nem sorolható cikkek még csak rövid ideig kaphatók

Kálmán Adolfnál

(Piacz-utca 19. Ranunkel ház Bika szálloda mellett)

Schweitzer Testvérek cég

varrógép és kerékpár áruháza Debreczen, Piacz-utca 56.

Kerékpárok előnyös újításokkal nagy választékban, raktárra megérkeztek meglepő **olcsó gyári árakban kedvező részletfizetésre** is árusítjuk Óriási raktárt tartunk **kerékpár alkatrészekben**. Nagy mechanikai javító műhely.

Havi és heti részletre

beszerezhetők

női gallérok és kabátok, férfi öltönyök és felöltők, női- és férfi szövetek, legjobb minőségű vásznak, ugyancsak kanavászok, ágy és asztalterítők, szőnyegek legjutányosabb ár mellett

Kohn Hermann cégnél

Hatvan-u. 17.

Czégre ügyelni!

Pontos kiszolgálás!

Batiszt és mosó különlegességek.

A tavaszi és nyári idényre megérkezett

huszonötezer pár férfi, női és gyermek czipő minden kivitelben.

Ugyanannyi KALAP, dúd választék

FÉRFI DIVATÁRUKBAN.

Bámulatos olcsó árban kaphatók **Révész Zsigmondnál** főtér, városi uj bérház.

Lusztig és Bán

fűszer, liszt- és gyarmatáru nagykereskedése **Városi bérpalota, Simonffy-u. 2. szám.**

Ajanlja dusan felszerelt raktárait a közelgő ünnepekre **mindennemű fűszer-cikkekben.**

Olcsó ár, pontos kiszolgálás. Nagyváradai élesztő főraktár.

Krausz Henriett

női divatterme

Kossuth-u. a színházzal szemben.

Tisztelettel értesíti Debreczen és vidéke t. hölgyközönségét, hogy tavaszi bevásárlási utjáról visszaérkezve, a **tavaszi és nyári ujdonságok, női- és gyermekkalapok** legdivatosabb modelljét szerezte be.

Klein Sámuel — ezelőtt

Halmágyi Sámuel

női felöltők áruházában

megérkeztek a **tavaszi idényre** a legújabb

női- és gyermek felöltők.

Óriási raktár.

Feltűnő olcsó árak.

Párisi Divat Áruház

RÓZSA IGNÁTZ

DEBRECZEN, a főposta mellett.

3-4-5-6

koronás

diszitett női és leány kalapokban

== husvéti kiállítást rendez. ==

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,

szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőnyezim: Eternit Budapest. Telefon 12—92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA AZBESZT CEMENT-PALA.

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó s tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

Egyedelőrusítás és képviselő: LUKÁCS VILMOS urnál, Debreczen, Hatvan-u. 5.

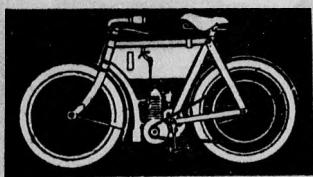
Apró hirdetések.

Marosi Gizella női kalap divattermében (Piac- és Miklós-utca sarok) a legszebb **női- és gyermek kalapok** megérkeztek és felette olcsó árban kapkátók.

Ékszer javítás és bárminemű (vésnöki) ötvös munkát jutányos árért vállal: **Pintér Gusztáv** Debreczen, Piac-u. a főtözsde mellett. Órák, ékszerek és tajtékpipák nagy választékban. Törött arany és ezüst beváltatik.

Miklós és Markbreit fiók üzletében Piac-utca főtözsde mellett. Hallatlan olcsón beszerezhető kalapok, cipők, ingek, nyakkendők, pénz-, szivar- és cigaretták, sőt botok, játékok, gyermekkoscsik, zománcz edények és számtalan itt fel nem sorolt áruk.

A hatvan-utcai kert II. járásban a csőszház mellett jól gondozott két nyilas szőlő két szobás lakással jutányosan eladó. — Értekezhetni **Csapó-utca 81. szám** alatt.

Mindenféle kerékpár alkatrészek és új kerékpárok kaphatók, (meteár és fegyvergyári), valamint szakszerű javításokat eszközöl pontosan, szolid árban.

Földvári L., debreczeni első elektró-mechanikus Kószuth-utca 1. sz. az udvarban. — Telefon 168. sz.

Szép bajusz nyerhető a híres Hajdusági pedrő használata által. Debreczenben kapható: **Tóth Béla** gyógyszerárában, **Böszörményben**: **Bernáth Miklós** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél Hajduszoboszlón. Egy doboz ára 50 fillér.

Egy pulituros ebéd kredencz olcsón eladó. Miklós-utca 25. szám.

Egy doboz borostyán-lakk 60 kr., egy doboz linozeum 70 kr., egy klg. gyorsan száradó firneisz 36 kr., hol? **Neumann Nándor** festék, lakk, kenceze és petroleum kereskedésében, Hatvan-utca 5., telefon 205.

Kövesi József bádigos, fény-, ércnyomó, Debreczen, Széchenyi u. 1. Elvállal minden e szakmába vágó egyszerű és speciális munkát, gyorsan és pontosan kiszolgálva. Fürdő kádak raktáron.

Kitünő faj boraimat ajánlom a tavasz beálltával t. vevőimnek, u. m. 1 liter Magyaradi 40 kr., 1 liter Aradvidéki 32 kr. **Bán Kálmán**, Egyháztér.

Vakfoltos tükrök ujjá öntését legolcsóbban vállalja **Blatner Gyula** üveg- és porcellán üzlete Debreczen, Piac-u. 42. (a Hungariával szemben).

Új liszt raktár Debreczen Hatvan-utca 35. **István** gőzmalom és saját őrlésű buza és kétszeres lisztből nagy raktár. Borsó, lencse, bab, rizs, köles, lekvár stb. lehető legolcsóbban **Friedmann Lipót** katonai élelmezésnél.

Zongora kereszt hurozott matt fában egész új eladó. Értekezhetni délután 2 órától Tizenháromváros-utca 30.

Valódi Egyiptomi cigaretták hüvelyek: »Nil«, »Amte« »Ramle« 100 db. 30 fillér. **Legújabb diák hüvely** parafás arany szópókával 30 fillér. Új King dohányfogóval 24 fillér, kapható **Mihály Sámuel** papírkereskedésében, Dréher-sőresarnokkal szemben.

Tanuló felvétetik **Blatner Gyula** üveg- és porcellán üzlete Debreczen, Piac-u. 42.

Festék, lenolaj, kenceze, szobapadló-lakk legjobb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrás **Terei I. utóda** cégénél Hatvan-u. 13. Dr. **Schönfeld-féle** olaj- és akvarel-festékek, valamint festővásznak és hozzá való ecsetek legolcsóbb árban.

Legfinomabb gyorsan száradó firneisz 1 kilo 36 kr. **Fazekas Kálmán** festék- és petroleum-kereskedőnél, Hatvan-u. 6. sz. Tessed meggyőződni.

Himlöhely, Vimedli, Szeplő,

májfolt, arcvörösség, ragya és minden más bőrcsunyaságot leszed és az arczbört a leg rövidebb idő alatt rendbe hozza és báriosny-puhává teszi a **Matild** arczenőcs, krém, szappan, stb. Tessed megpróbálni, mert ha ezen ártalmatlan szépitő szerek nem használnak, a szer árát minden csürés-csavarás nélkül visszaadja, a czim: **KUN ISTVÁN** gyógyszerész párisi laboratoire cosmetique „Matilde“ magyarországi műlaboratoriuma. (Alapított 1895. Budapest.) Budapest, **Töröknel**. Debreczeni raktár: **Tóth Béla** gyógyszerárában. Hajresztorer 2 korona. Fenomenális. Nem fog, nem piszkit.

Husvétii ünnepekre: a Kendők királynéja.

Ajánlja dusan és izlésesen herendezett raktárát igen olcsó árak mellett a t. közönség figyelmébe, hol óriási választékban kaphatók a legújabb s a legjobb gyártmányu:

Kartonok már 10 krtól feljebb, óriási választéku nyári szines és fekete; **gyáskelmék** 25 k.tól feljebb. Jó mosó, szintartó **Batizok**, **Zephirek**, **Kanavászok**, **Harisnyák**, **Keztyük**, **Kötények**, **Ingek**, **Zsebkendők**, **Paplanok**. Kiemelem:

Fejrevaló kendőim

olcsóság és szépség tekintetében minden fajban.

Selyem kendő 65 krtól, Karton 16 krtól feljebb.

Bokréta-kendőim építkezőknek.

Kész szövet-aljak 2 frt 20 krtól. Karton aljak 1 frt 20 krtól, Blouzok 75 krtól feljebb. **Gyermek-, fiu- s leány-ruhák.**

Teljes tisztelettel

STEIN LÁSZLÓ,

vásznon-, kézmű-, rövidáru-üzete, a Kendők királynéjához.

Debreczen, Degenfeld-tér, kenyér-piacz.

Disznóbőr nyergek, teljes lovaglószerelések mindenemű utazási cikkek **gyermek koscsik, francia, angol, orosz illatszerek** és szappanok, solingeni kések és ollók, pénz-, szivar- és kézi táskák, haj-, ruha-, fog- és köröm kefék, **férfi fehéreneműek, kalapok, nyakkendők**, séta botok, esernyők stb. nagy választékban a legjutányosabb árban szerezhető be

BORSOS KATA

műipar- és férfi divat áru raktárban

Debreczen, városház.

Kitünő uradalmi

TEA VAJ

naponkint friss érkezés

1 kilo 1 frt 20 kr.

Fritsch Károly

fűszer- és csemegeárú üzletében
Fötér, a Bika szállodával szemben.